

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПАТОМОРФОЛОГІЇ ІНФЕКЦІЙНОЇ АНЕМІЇ КОТІВ

Н.Б. КОЛИЧ, кандидат ветеринарних наук

Я. ПАНКРАТЬЄВА, студентка

Наведено результати дослідження макроскопічних і мікроскопічних змін за інфекційної анемії котів. Характерними ознаками є анемія, спленомегалія, гіперплазія лімфоїдних вузликів, дистрофія паренхіматозних органів.

Гемобартонельоз, дистрофія, анемія.

Інфекційна анемія котів (гемобартонельоз) – це порівняно недавно виявлене захворювання, при якому характерним симптомом є анемія [1, 2].

Збудник – *Haemobartonella felis* (гемобартонела котяча) або *Eperythrozoon felis* (еперитрозоон) з родини *Anaplasmataceae*. Хворіють кішки будь-якого віку, але більш сприйнятливі до хвороби у віці від 1 до 3 років, частіше вражаються самці. Основні шляхи передачі збудника при покусах котів під час бійок, через укуси, подряпини, рани, а також трансмісивно через бліх і кліщів. Крім того, зараження може статися від матері до кошенят, але невідомо, коли це проходить – під час вагітності, при родах чи з молоком [3].

Гемобартонели, прикріплюючись до еритроцитів, руйнують їх оболонку, спричиняючи зміни їх фізико-хімічних властивостей. Як наслідок – погіршуються транспортні властивості еритроцитів, скорочується тривалість їх життя. Клітини, які містять збудника, або з патологічно зміненою мембраною піддаються еритрофагоцитозу. Посилене руйнування еритроцитів супроводжується гіперплазією системи фагоцитарних клітин, спленомегалією і гепатомегалією. Але виражена анемія розвивається лише тоді, коли темпи руйнування еритроцитів суттєво перевищують гемопоез, у такому випадку в кров надходить багато незрілих і змінених еритроцитів (анізоцитоз, пойкилоцитоз) [4, 5]. Патолого-анатомічні зміни при цій хворобі, у дослідженій нами літературі, практично не описані.

Мета дослідження – вивчення макро- і мікроскопічних змін у різних органах котів, які загинули від гемобартонельозу.

Матеріали і методи дослідження. Робота виконана у прозекторії та патогістологічній лабораторії кафедри патологічної анатомії НУБіП України. Матеріалом для досліджень слугували шматочки органів, відібраних під час розтину трупів котів, які загинули від гемобартонельозу. Патолого-анатомічний розтин проводили методом часткової евісцерації. Для гістологічних досліджень шматочки органів фіксували в 10%-му нейтральному розчині формаліну, зневоднювали в етанолах зростаючої концентрації та через хлороформ заливали у парафін. Одержані

препарати фарбували гематоксиліном Караці та еозином і вивчали під мікроскопом OLYMPUS BX-41.

Результати дослідження. Легені збільшені в об'ємі, не спалися. Плевра гладка, напружена. Легенева тканина на розрізі червоного кольору з ділянками темно-червоного кольору, з поверхні розрізу стікає піниста рідина. Також знаходили ділянки легень у вигляді крепітуючих пухирців блідо-рожевого кольору, що виступають над поверхнею.

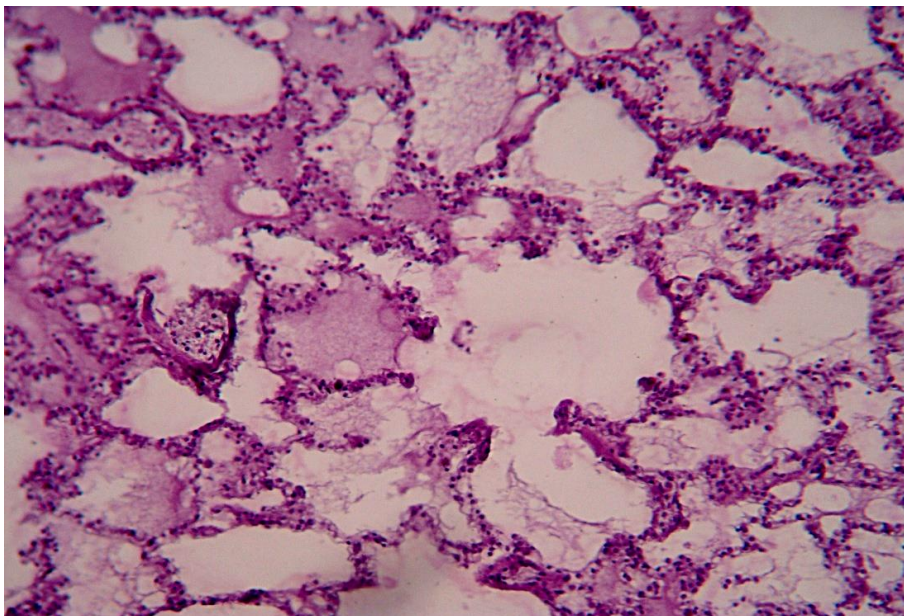
Селезінка збільшена в розмірах, пухкої консистенції, дає зіскріб пульпи.

Печінка збільшена, жовтувато-коричневого кольору, в'яла, рисунок часточок на розрізі згладжений.

Нирки дещо збільшені, анемічні. Консистенція м'яка, межа між кірковою і мозковою речовиною виражена слабо.

При патолого-анатомічному дослідженні виявили накопичення рідини червонуватого кольору у черевній порожнині та серцевій сумці.

При гістологічному дослідженні легень виявили серозну пневмонію, що характеризується випотом у просвіт альвеол серозного ексудату, рожевого кольору. Крім ексудату, в просвіті альвеол диференціювали альвеолоцити. Міжальвеолярні перегородки в стані набряку. В деяких ділянках сусідні міжальвеолярні перегородки зливаються між собою, що призводить до зникнення контурів альвеол і утворення суцільних клітинних полів. Кровоносні судини розширені і переповнені кров'ю (рис. 1).

Рис. 1. Серозна пневмонія. Гематоксилін і еозин. ×200

У селезінці лімфоїдні вузлики збільшені, в центрі вузлика знаходяться крупні округлі або неправильної форми клітини. По периферії вузлика розташовані, переважно, лімфоцити. Форма і розміри гіперплазованих вузликів різні (рис. 2).

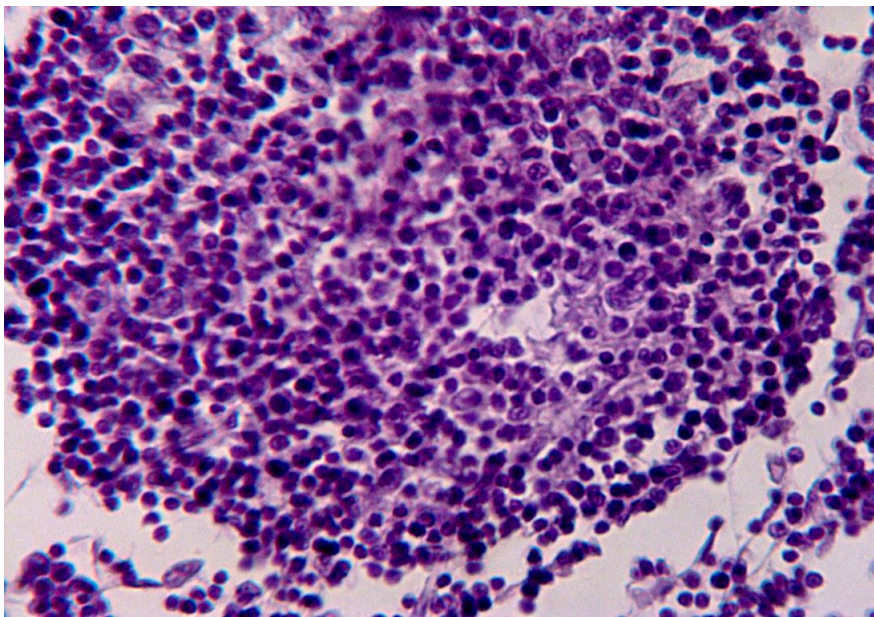
У червоній пульпі спостерігали надмірну кількість глибок і зерен пігменту бурого кольору – гемосидерину, що є морфологічним проявом підвищеного розпаду еритроцитів.

У печінці часточки не завжди чітко відмежовані одна від одної. Балкова будова печінкових часточок порушена. Центральні вени в одних часточках не виявляються, в інших – порожні або заповнені еритроцитами.

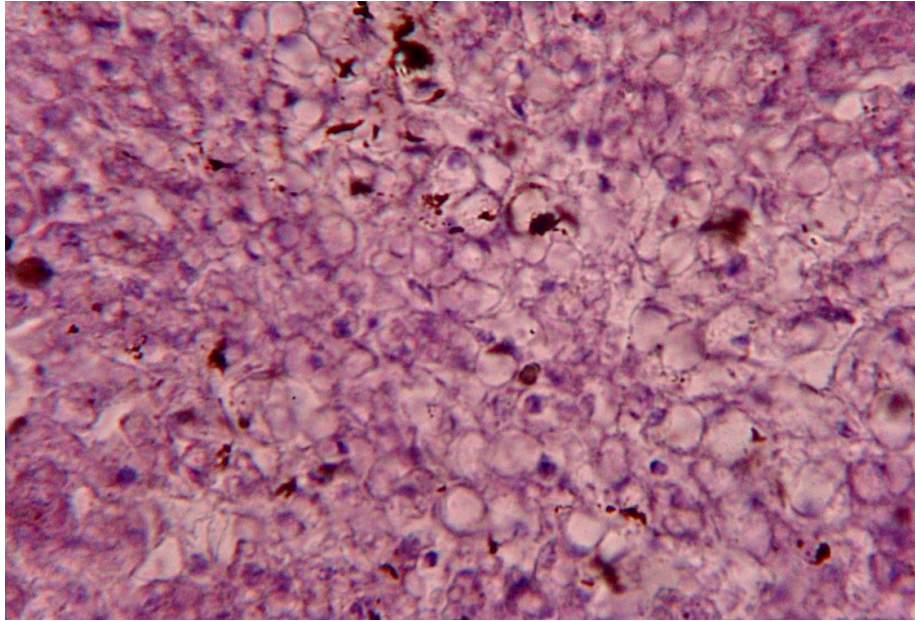
Дистрофічні зміни максимально виражені в центрі часточки, менш на периферії.

У печінці виявили жирову (великі краплі жиру, які заповнюють всю клітину і відтісняють ядро на периферію) і гідропічну дистрофію. У дистрофічно змінених гепатоцитах знаходили зерна і глибки білірубину (рис. 3).

При гістологічному дослідженні нирок виявили гідропічну дистрофію епітелію ниркових канальців, при цьому в цитоплазмі клітин виявляли вакуолі, заповнені цитоплазматичною рідиною, що нагадують «бджолині стільники» (рис. 4).

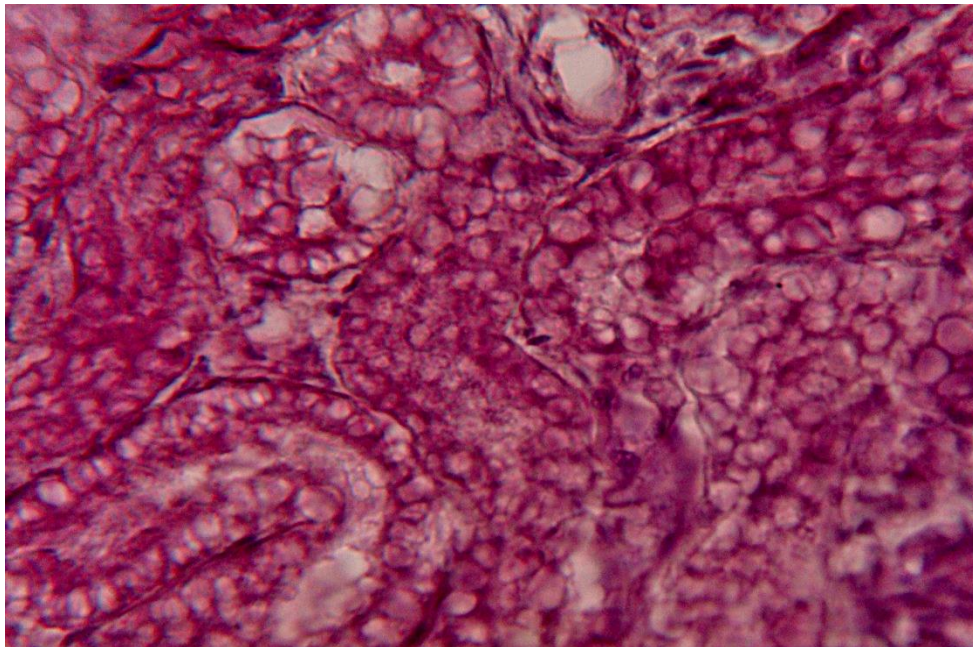
**Рис. 2. Гіперплазія лімфоїдних вузликів селезінки. Гематоксилін і еозин.
×400**

Рис. 3. Жирова і гідропічна дистрофія. Гематоксилін і еозин. ×400

Висновки

1. У хворих на інфекційну анемію котів виражені гістологічні зміни спостерігають у легенях, печінці, селезінці, нирках.
2. У легенях превалює серозна пневмонія
3. У паренхіматозних органах – зміни у формі дистрофій.

**Рис. 4. Гідропічна дистрофія епітелію каналців.
Гематоксилін і еозин. ×400**

Список літератури

1. Гаскелл Р.Н. Инфекционная анемия кошек (Гемобартонеллез) / Р.Н.Гаскелл, М.Беннет // Справочник по инфекционным болезням собак и кошек. – М., 1999. – 224 с.
2. Дюбо Ф. Два случая гемобартонеллеза кошек / Ф.Дюбо // Ветеринар. – 1999. – № 5/6. – С. 33–36.
3. Bobade P.A. Feline haemobartonellosis; natural infections and the relationship to infection with feline leukemia virus / Bobade P.A., Nash A.S. Rogerson P. // Vet. Rec. –1999. – Vol. 9, № 2. – P. 32–36.
4. Carney H.C. Feline haemobartonellosis / H.C.Carney, J.J.England // Vet. Clin. North. Am. Small Anim. Pract. – 1993. – № 1. – P. 79–90.
5. Nash A.S. Haemobartonella felis infection in cats from the Glasgow area / A.S.Nash, P.A.Bobade // Vet. Res. –1996. – Vol. 119, № 15. – P. 373–375.

Представлены результаты исследований макроскопических и микроскопических изменений при инфекционной анемии кошек. Характерными признаками являются: анемия, спленомегалия, гиперплазия лимфоидных узелков, дистрофия паренхиматозных органов.

Гемобартонеллез, дистрофия, анемия.

It is shown the results of macroscopic and microscopic changes at infectious anemia of cats. The typical symptoms are anemia, splenomegaly, hyperplasia of lymphoid nodules, dystrophy of solid organs.

Haemobartonellosis, dystrophy, anemia.